

Guided answers for Bio Essay questions (Draft)

Essay Answers

5. a.

1. ද්වි උත්තල හැඩැති
2. පටල දෙකකින් වටවූ ඉන්ද්‍රියකාවකි.
3. පිටත සහ ඇතුළු පටල සිනිදු ය.
4. ඒවා අන්තර්පටල අවකාශයකින් වෙන්වී ඇත.
5. පංජරය තුළ අඩංගු වෙනත් පටල පද්ධතියක් ද ඇත.
6. ඒවා තයිලකොයිඩ ලෙස හඳුන්වන අන්තර් සම්බන්ධිත පැහැලි මඩි වේ.
7. තයිලකොයිඩ පටලවල ප්‍රභාසංස්ලේෂක වර්ණකවලින් සැදුණු ප්‍රභාපද්ධති සංකීර්ණ ඇත.
8. තයිලකොයිඩ එකමන එක පිහිටා පංජර කණිකා සාදා ඇත.
9. පංජර කණිකා අන්තර් පංජර කණිකා සුස්තර මගින් එකිනෙක සම්බන්ධ වී ඇත.
10. තයිලකොයිඩ වලට පිටතින් ඇති තරලය පංජරයයි.
11. පංජරය තුළ වක්‍රීය DNA, 70s රයිබසෝම, බොහෝ එන්සයිම, පිෂ්ඨකණිකා, ලිපිඩ බිඳිති ඇත.

5 b.

1. කැල්වින් චක්‍රය හරිතලව පංජරය තුළ ක්‍රියාත්මක වේ.
2. කැල්වින් චක්‍රයේ ප්‍රධාන පියවර තුනක් පවතී. CO_2
3. කාබොක්සිලේකරණය/කාබන් තිර කිරීම.
4. ඔක්සිහරණය
5. කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රතිග්‍රාහකයා පුනර්ජනනය/ RUBP
6. වායුගෝලයේ පවතින CO_2 පත්‍රයේ පුටිකා හරහා පත්‍රය තුළට විසරණය වේ.
7. පත්‍ර මධ්‍ය සෛල අවට පවතින තෙතමනයේ CO_2 දියවේ.
8. පත්‍ර මධ්‍ය සෛල තුළට CO_2 විසරණය වේ.
9. සෛටසොලයේ සිට (හරිතලවයේ පටල හරහා) පංජරයට CO_2 විසරණය වේ.
10. කාබන් පරමාණු පහක සංයෝගක් වූ
11. රිබියුලෝස් බිස්පොස්පේට් (RuBp) අණුවකට CO_2 අණුවක් එකතු වේ. මෙය කාබොක්සිලේකරණය වේ. කාබොක්සිලේකරණය
12. මෙම ප්‍රතික්‍රියාව RuBp කාබොක්සිලේස් ඔක්සිජනේස් /Rubisco එන්සයිම මගින් උත්ප්‍රේරණය වේ.
13. සෑදෙන ප්‍රථම එලය කාබන් පරමාණු හයක් සහිත අස්ථායී සංයෝගයකි.
14. වහාම එය බිඳ වැටී 3 පොස්පෝග්ලිසරේට්/3.PGA අණු දෙකක් බවට බිඳී යයි.
15. 1,3 බිස්පොස්ගොග්ලිසරේට් පියවරෙන් පියවර ග්ලිසරැල්ඩිහයිඩ් 3. පෝස්පේට්/G 3P බවට ඔක්සිහරණය වේ.
16. මෙම ප්‍රතික්‍රියා විශිෂ්ඨ එන්සයිම මගින් උත්ප්‍රේරණය වේ.
17. මේ සඳහා ආලෝක ප්‍රතික්‍රියාවේ නිපදවූණු
18. NADPH
19. ATP වැයවේ/භාවිත වේ
20. (සංකීර්ණ) ප්‍රතික්‍රියා ශ්‍රේණියක් තුළින්
21. ආලෝක ප්‍රතික්‍රියාවේ නිපදවූ ATP ශක්තිය භාවිත කිරීමෙන්

22. RuBP පුනර්ජනනය වේ./ප්‍රතිජනනය වේ.
23. ග්ලිසරැල්ඩිහයිඩ් 3- පෝස්පේට්
24. කාබොහයිඩ්‍රේට් සංස්ලේෂණයේ පූර්වග අණු ලෙස ක්‍රියාකරයි.
25. මෙම වක්‍රීකරණ ක්‍රියාවලිය මෙල්වින් කැල්වින් විසින් පළමුවරට සොයාගන්නා ලදී.

6.a. බිංදුදය සිදුවන ආකාරය කෙටියෙන් පහදන්න.

1. රාත්‍රී කාලයේ දී වායුගෝලයේ සාපේක්ෂ අර්දතාවය වැඩි වුවහොත් උත්ස්වේදනය ඉතා අවම වීම හෝ නතර වීම සිදුවේ.
2. මුල්වල සෛල මගින් ජලය සහ ඛනිජ ගෛලම තුළට අඛන්ඩව පොම්ප කරන අතර
3. අන්තශ්චර්මය මගින් එම ජලය නැවත බාහිකයට හා පසට කාන්දුවීම වළක්වයි.
4. ඒ නිසා සනාල සිලින්ඩරය තුළ විශාල ඛනිජ අයන ප්‍රමාණයක් ඒකරාශී වීමෙන් ඒ තුළ ජල විභවය අඩු වේ.
5. එහි ප්‍රතිඵලය බාහිකයේ සිට ජලය ගෛලමයට අඛන්ඩව ඇතුළු වීමයි.
6. මේ නිසා මූල පීඩනයක් හට ගෙන ජලය ඉහළට තල්ලු වේ.
7. ජලය බිංදු ලෙස පිටවේ.
8. මෙය සිදුවනුයේ සමහර අකාණ්ඩීය ශාකවල/
9. පත්‍ර දාරයේ හෝ පත්‍ර තුඩුවල ඇති ජල ජේෂ් ඔස්සේ ය.

b 1. පාංශු ජලය අවශෝෂණය කරනුයේ මූලකේෂ මගිනි.

2. (මූලකේෂ මගින්) පස් අංශු වලට තදින් බැඳී නැති ජල අණු
3. පාංශු දාවණයෙන් අවශෝෂණය කරයි
4. මෙය අක්‍රිය ව සාන්ද්‍රණ අනුක්‍රමණයකට අනුව
5. ආසුතියෙන් සිදුවේ.
6. පාංශු ජලය අපිචර්මීය සෛලවල ජලකාමී සෛල බිත්ති තුළට ඇතුළු වී
7. එම සෛල බිත්ති හරහා බහිෂ්සෙලීය අවකාශ ඔස්සේ නිදහසේ
8. මූලෙහි බාහිකය තුළට ගමන් කරයි.
9. අක්‍රිය පරිවහනයෙන් බාහිකයේ සිට මූලෙහි ගෛලමය දක්වා ජලය පරිවහනය වේ.
10. බාහිකය ඔස්සේ මාර්ග 3ක් භාවිතා කර ජලය පරිවහනය වේ
11. ඇපෝප්ලාස්ට්
12. සිම්ප්ලාස්ට්
13. පටල හරහා සම්ප්‍රේෂණය
14. ඇපෝප්ලාස්ට්‍යේ දී ජලය, සෛල බිත්තිය බහිෂ්සෙලීය අවකාශ ඔස්සේ
15. සිම්ප්ලාස්ට්‍යේදී සයිටෝසෝලය හා ඒවා එකිනෙක බැඳී ඇති ප්ලාස්ම බන්ධ හරහා
16. සෛල ප්ලාස්ම පූරකය ඔස්සේ සන්නිකව
17. සෛලයෙන් සෛලයට ගමන් කරයි.
18. පටල ඔස්සේ සම්ප්‍රේෂණයේ දී එක් සෛලයක ප්ලාස්ම පටලයෙන් පිටත පැමිණ

19. නැවත ඊළඟ සෛලයේ ප්ලාස්ම පටලය හරහා ඇතුළට ගමන් කරයි
20. මේ ආකාරයට නැවත නැවත ප්ලාස්ම පටල හරහා ඇතුළට ගමන් කරයි.
21. අන්තඃවර්මයට පැමිණි ජලය එම සෛලවල තිරස් බිත්ති සහ අරිය බිත්ති වල පවතින
22. කැප්පාර් පටි මගින් ඇපෝප්ලාස්ට් මාර්ගය අවහිර කරයි.
23. ඒ නිසා ජලය සිම්ප්ලොස්ටයට යොමු වේ
24. වැඩිම ජල ප්‍රමාණයක් පරිවහනය වනුයේ අපෝප්ලාස්ට් මාර්ගය ඔස්සේය.
25. අවසානයේදී ජලය ශෛලම වාහිනී ඒකක සහ
26. වාහකාහ තුළට ඇතුළු වෙයි.
27. (අන්තඃවර්මයේ සිම්ප්ලොස්ටයේ සිට) අපෝප්ලාස්ටය (වන වාහිනී, වාහකාහ වලට) ජලය ගමන් කරනුයේ විසරණයෙනි.
28. එසේ ඇතුළු වූ ජලය තොග ප්‍රවාහයක් ලෙසට ඉහළට පරිවහනය වේ.
29. මේ සඳහා උත්ස්වේදන වූෂණය
30. ජල අමුණුවල සිට ශක්ති ආසක්තිබල උපකාර වේ.
31. උත්ස්වේදන වූෂණයේදී උත්ස්වේදනය මගින් සපයන වූෂණය නිසා ප්‍රරෝහවල සිට මුල් දක්වාම ඇදීමේ බලය ක්‍රියාත්මක වේ.
32. ඒ සඳහා ජල අණුවල පවතින සංසක්ති බල උදව් වේ.

7. හිස, දේහය පටු වලිගය යන කොටස් වලින් යුක්තය

1. හිස ග්‍රහණි වක්‍රය තුළ පිහිටයි
2. අනුබන්ධිකා රාශියකින් සෑදී ඇත
3. එම අනුබන්ධිකා කුඩා බදුර්කාවලින් සෑදේ
4. ඒවායේ බිත්ති සුවි සෛල සහිතය
5. එක් එක් අනුබන්ධිකා වලින් පැමිණෙන කුඩා ප්‍රනාල එකතු වී
6. අග්න්‍යාශයික ප්‍රනාලය සෑදේ.
7. එය පිත්ත ප්‍රනාලය සමඟ එකතු වී
8. යාකෘතික අග්න්‍යාශයික ප්‍රනාලය සාදයි
9. එය ග්‍රහණියේ මධ්‍ය ප්‍රදේශයට විවෘත වේ.
10. අනුබන්ධිකා අතර
11. ලැන්ගැහැන් දිපිකා පිහිටයි
12. ඒවා විශේෂණය වූ සෛල සමූහයකින් හා සෛලවලින් සෑදේ.

b. මිනිසාගේ සාමාන්‍ය රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම 70-110mg/100ml

1. මෙය අග්න්‍යාසයෙන් ශ්‍රාවය වන ඉන්සියුලින් හා
2. ග්ලූකගන් නම් හෝර්මෝනවල
3. ප්‍රතිවිරුද්ධ ක්‍රියා මගින් සමස්තතිව පාලනය වේ.

4. රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම සාමාන්‍ය අගයට වඩා ඉහළ ගිය විට දී
5. අග්න්‍යාගයේ ලැන්ගහැන් ද්විපිකාවල B සෛලවලින්
6. ඉන්සියුලින් හෝර්මෝනය රුධිරයට ශ්‍රාවය වීම. උත්තේජනය කරයි.
7. ඉන්සියුලින් විශිෂ්ට ඉලක්ක පටක මත ක්‍රියාකර
8. රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම පහලයාම වැඩි කරයි.
9. මෙහිදී දේහ සෛල තුළට ග්ලූකෝස් පරිවහනය වීම වැඩි වී
10. දේහ සෛල මගින් ATP නිෂ්පාදනය සඳහා ඒවා භාවිතය
11. ග්ලූකෝස් මෙද අම්ලවලට පරිවර්තනය කර
12. මෙද පටක තුළ සංචිත කිරීම
13. (ග්ලූකෝස්) අක්මා සෛල සහ
14. කංකාල පේශි සෛල තුළ
15. ග්ලයිකෝජන් ලෙස සංචිත කිරීම උත්තේජනය කරයි.
16. රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම සාමාන්‍ය පරාසයට ළඟා වූ විට දී සෘණ ප්‍රතිපෝෂී යාන්ත්‍රණය මගින්
17. ශ්‍රාවය වන ඉන්සියුලින් මට්ටම පාලනය වේ.
18. එවිට රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම තවදුරටත් පහළ යාම නවතී
19. රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම සාමාන්‍ය සීමාවට වඩා පහළ ගිය විටදී
20. ලැන්ගහැන් ද්විපිකාවල ඇල්ෆා සෛලවලින්
21. සංසරණය වන රුධිරයට ග්ලූකගොන් ස්‍රාවය එම උත්තේජනය කරයි.
22. ග්ලූකගොන් විශිෂ්ට ඉලක්ක පටක මත ක්‍රියාකර
23. අක්මාව සහ කංකාල පේශි සෛල තුළ ඇති ග්ලයිකෝජන් බිඳ හෙළීම වැඩි කරයි.
24. රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම සාමාන්‍ය පරාසයට ළඟා වූ විටදී සෘණ ප්‍රතිපෝෂී ලෙස ග්ලූකගොන් මට්ටම පාලනය වේ.
25. එවිට සාමාන්‍ය සීමාව ඉක්මවා රුධිර ග්ලූකෝස් මට්ටම තවදුරටත් ඉහළ යාම වළක්වයි.

8 a.

පොලිමරේස් දාම ප්‍රතික්‍රියාව යනු නාලස්ථ ලෙස කෘතීම ව DNA ප්‍රතිවලිත කර ගැනීමයි.
මෙය පියවර තුනකින් සිදුවේ

දුස්වාහාවිකරණය

තාපානුශික යුගලනය

මූලිකය දිගුවීම DNA සංස්ලේෂණය

1. මේ සඳහා අවශ්‍ය වන ප්‍රතික්‍රියක වන්නේ
DNA polymerase එන්සයිමය
2. ඩිඔක්සිරයිබො නියුක්ලෝයිඩ (dATP, dGTP, dTTP, dCTP)
3. තනිදාම DNA අච්චුව
4. මූලිකය (RNA අනුක්‍රමය)
5. MS^{2+} ($MgCl_2$ ද්‍රාවණය)

6. ප්‍රතික්‍රියක PCR යන්ත්‍රයට ඇතුළත් කර මූලික 95°C වලට රත්කරනු ලැබේ.
7. එවිට දුස්වාභාවිකරණය සිදුවී ද්විපට DNA තනිපට DNA බවට පත්වේ.
8. ඉහළ උෂ්ණත්වවලදී සාමාන්‍ය එන්සයිම වල ගුණ හානිව න නිසා) මෙහිදී ඉහළ උෂ්ණත්ව වලට ඔරොත්තු දෙන එන්සයිම භාවිතා කරයි.
9. මේ සඳහා තාපකාමී බැක්ටීරියාවක් වන *Thermus aquaticus* මගින් නිස්සාරණය ගන්නා
10. Tag polymerase යොදා ගනියි.
11. දෙවන පියවරේදී යන්ත්‍රයේ උෂ්ණත්වය අඩුකිරීම සිදුවේ
12. (මෙම අඩු උෂ්ණත්වය වලදී) දුස්වාභාවිකරණය කළ අවිච්ඡාදන DNA වල අනුපූරක අනුක්‍රමයට මූලිකය බැඳේ. (මෙම පියවර තාපානුශික යුගලනය නම් වේ.) (ඉන්පසු Tag polymerase වල ප්‍රශස්ත උෂ්ණත්වයේදී 174°C DNA බහු අවයවිකරණය සිදුවේ.)
13. එක් වක්‍රයක් අවසාන වන විට DNA ප්‍රමාණය දෙගුණ වේ.
14. දර්ශීය PCR වල වක්‍ර 35-40 දක්වා ඇත.
15. එම නිසා මිලියන ගණනක් සංස්ලේෂණය වේ.

b. ලෝකයේ මිනිස් හා සත්ව ආහාරවල ගුණාත්මක අවශ්‍යතා වැඩි දියුණු කිරීම

1. වර්ධනය වන ලෝක ජනගහනයට අවශ්‍ය ආහාර සැපයීම පාරිසරික
2. ආතතිවලට අනුවර්තනය වීමට හැකි හෝග ශාක නිපදවීම.
3. කාර්මික සහ අනෙකුත් නිමි පාරිභෝගික අවශ්‍යතා සපුරාලිය හැකි විශේෂ නිපදවීම
4. සෞන්දර්යාත්මක වටිනාකම් සහිත සත්ව හා ශාක විශේෂ වැඩිදියුණු කිරීම.
5. කෘතිම අභිජනක ක්‍රමවල අවාසි වන්නේ,
6. ජාන විවිධත්වය අඩුවීම
7. විශේෂයක පරිණාමික යෝග්‍යතාවයට අහිතකර ලෙස බලපෑමෙන්
8. ආසාදනවලට ප්‍රතිරෝධීතාව අඩුවීම
9. සහජ්/සංජාතීය විෂමතාවන්ගේ ඉහළ ව්‍යාප්තිය
10. සරුභාවය අඩුවීම
11. අන්තරාභිජනනය මගින්
12. නිලීන වෘක්කාවල ප්‍රකාශනය වැඩිකරන සමයුග්මකතාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස
13. අන්තරාභිජනන අවපාතනය සිදුවීම
14. සෘණාත්මක සහ සම්බන්ධිත ප්‍රතිචාර පෙන්වීම.
15. ස්වාභාවික අභිජනන ක්‍රමවල වාසි වන්නේ
16. ස්වාභාවික වරණයට ඉඩ සැලසීම මගින්
17. විශේෂයේ දුර්වලතා සහ
18. නොහැකියා ඉවත් කළ හැකිවීම
19. දිගුකාලීනව වඩාත් ස්ථායී ශක්තිමත් ඒකකයන් ඇතිවීම
20. අවාසි වන්නේ
21. (ප්‍රවේණික සුදුසුතාව මිස) පාරිභෝගික දෘෂ්ටිකෝණය කෙරෙහි අවධානය යොමු නොවීම.

09. ක්ෂද ජීවීන් සඳහා හිතකර භෞතික හා රසායනික පරිසරයක් පස මගින් සපයයි.

1. අවකාශය
2. ඛනිජ අන්තර්ගත වන පෝෂක/ඛනිජ පෝෂක
3. වියෝජනය වන කාබනික ද්‍රව්‍ය පෝෂක
4. ජලය
5. කාබන් ඩයොක්සයිඩ් / CO_2
6. ඔක්සිජන් / O_2
7. නයිට්‍රජන්
8. ආලෝකය පසෙන් සැපයේ
9. පසෙහි ගැඹුරට යන විට මෙම සාධක සැපයීම අඩුවන බැවින් ක්ෂද ජීවී ව්‍යාප්තියද අඩුවේ.

B

1. ඇමොනීකරණය
2. මියගිය ශාක හා සත්ව දේහවල/පසෙහි අඩංගු ඓන්ද්‍රියය ද්‍රව්‍යවල ප්‍රෝටීන අඩංගු වේ.
3. ඒවා පාංශු ක්ෂද ජීවීන් විසින් බහිස්සෙලියව සුවය කරන
4. ප්‍රෝටියෝලීටික එන්සයිම මගින්
5. ඇමයිනෝ අම්ල බවට වියෝජනය කරයි.
6. එම ඇමයිනෝ අම්ල ක්ෂද ජීවී සෛල තුළට ලබාගෙන ඇමොනීකරණය වී
7. NH_3 සාදයි.
8. නයිට්‍රිකරණය
9. මෙහිදී පළමුව පසේ ඇති NH_4 නයිට්‍රයිට් / NH_2 ඔක්සිකරණය කරයි.
10. Nitrosomonas මගින්
11. දෙවනුව NH_2 නයිට්‍රේට් / NH_3 බවට ඔක්සිකරණය වේ.
12. Nitrobacter මගින්
13. නයිට්‍රිහරණය
14. නිර්වායු තත්ව/වායුගෝලීය ඔක්සිජන් රහිතව තත්ව වලදී
15. NH_3 , N_2 බවට ඔක්සිහරණය කරයි.
16. මෙය ජලහරිත පසෙහිදී/වගුරු බිම් වලදී
17. Pseudomonas sp මගින් සිදුවේ.
18. $\text{NO}_3^{1-} \longrightarrow \text{NO}_2^{1-} \longrightarrow \text{N}_2\text{O} \longrightarrow \text{N}_2$
19. නයිට්‍රජන් තිර කිරීම.
20. වායුගෝලීය නයිට්‍රජන් / N_2
21. NH_3 බවට පත්කිරීම නයිට්‍රජන් තිර කිරීමයි.
22. මේ සඳහා බැක්ටීරියාවන් නිපදවන නයිට්‍රජන්ස් එන්සයිමයදායක වේ.
23. මෙම ක්‍රියාව නිදලී ලෙස
24. මූල ගෝලයේ ජීවත් වන
25. Azotobacter sp/Clostridium sp
26. Nostoc sp මගින්ද
27. සහජීවී ලෙස
28. රනිල ශාක මූල ගැටිතිවල ජීවත්වන Rhizobium sp
29. රනිල නොවන ශාක වල/ ලයිකන වල/Azolla වල

Anabaena sp මගින් ද සිදුවේ.

10 A

1. ස්ඵන්ත ග්‍රන්ථි මගින්
2. මවුකිරි සුවය කිරීම හා නිදහස් කිරීම ක්ෂීරණය නම් වේ.
3. මෙම ක්‍රියාවලිය ස්නායු හා හෝමෝන මගින් යාමනය වේ.
4. මේ සඳහා දායක වන ප්‍රධාන හෝමෝනය යාමනය වේ.
5. අළුත උපන් බිලිදාගේ කිරි උරාබීම හා ප්‍රසූතියෙන් පසු
6. මවගේ රුධිරයේ ඊස්ට්‍රඩියෝල් හා
7. ප්‍රොජෙස්ටරෝන මට්ටම අඩුවීම නිසා
8. හයිපොකැලමය මගින්
9. පූර්ව පිටියුටරියට ආවේග ෂපයයි.
10. එවිට ප්‍රොලැක්ටින් සුවය වී කිරි නිපදවීම ආරම්භ වේ.
11. කිරි උරාබොන විට අපර පිටියුටරියෙන්
12. ඔක්සිටෝසින් සුවය වීම උත්තේජනය වේ
13. එවිට කිරි මුදු හැරීම ද වැඩිවේ.

10 B

1. ප්‍රාග් න්‍යෂ්ටික ජීවිතය
2. සෛල බිත්ති ප්‍රෝටීන සහ පොලිසැකරයිඩ වලින් සැදී ඇත.
3. ප්‍රමාණය 0.5 -5 mm පමණ වේ.
4. පටල ලිපිඩවල සමහර හයිඩ්‍රොකාබන් ශාඛනය වී ඇත.
5. සමහර විශේෂවල DNA සමග බැඳුණු හිස්ටෝන ඇත.
6. වක්‍රාකාර වර්ණ දේහ ඇත.
7. සමහර ජානවල ඉස්ට්‍රෝන ඇත.
8. DNA පොලිමරේස් බොහෝ ආකාර ඇත.
9. ප්‍රෝටීන සංස්ලේෂණය සඳහා ආරම්භක ඇමැයිනෝ ආම්ලය මෙකියෝනීන් ය.
10. ප්‍රතිජීවක සඳහා සංවේදී නොවේ./ප්‍රතිජීවක මගින් වර්ධනය නියෝධනය නොවේ.
11. බොහෝ විශේෂ ආන්තික පරිසර වල වාසය කරයි.
12. සමහර විශේෂ 100 c ට වඩා වැඩි උෂ්ණත්ව වලද වර්ධනය වේ. අන්තික තාපකාමී ආකාර/ආන්තික ලබා තැබීම

10 C

1. වාහක මගින් සම්ප්‍රේෂණය වේ
2. මෙය arbovirus (RNA Virus/ RNA දරන වෛරසයකි)
3. මෙය වෙනස් මදුරු විශේෂ 2 මගින් ව්‍යාප්ත වේ. Aedes aegypt
4. සහ Aedes albopictus
5. මෙහි Aedes කුඩා- මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ අදුරු පැහැයකින් යත් ශරීරයකින් සමන්විතය. එහි සුදු පැහැ සලකුණු දක්නට ලැබේ.
6. මෙය බෝවන්නේ රෝග වාහක ගැහැණු මදුරුවෙකු දෂ්ඨ කිරීම මගින් සම්ප්‍රේෂණය වේ.

7. බෝවන ස්ථාන ලෙස ස්වභාවික හා කෘතීම තෙත් භාජනය (containers) අඳුරු ස්ථානවල
8. ආසාදිත මානවයන් රෝග ලක්ෂණ පෙන්වීමට හෝ නොපෙන්වීමට හැක.
9. ක්ෂණික රෝග ලක්ෂණ - උණ/අධික, අධික හිසරදය, හන්දි හා මස්පිඩු වේදනාව, ඔක්කාරය, වමනය, සමේ ආසාත්මිකතා
10. රුධිර ප්ලාස්මාවේ අභ්‍යන්තර වැගිරීම් නිසා මරණයට පත්වීම, තරල රැස්වීම තරල එක්රැස්වීම, ස්වසන ආබාධ අධික රුධිර වහනය.
11. කොළු ඇටපෙළේ ඇතිවන අධික වේදනාව, වමනය, ස්වසන වේගය වැඩිවීම, අභ්‍යන්තර හෝ බාහර රුධිර වහනයන්, තෙහෙට්ටුව, පට්ටිකා පහත වැඩිවීම (බිඳවැටීම)
12. පාලනය - පාරිසරික - ජලය රැස්වන ස්ථාන නැති කිරීම
13. රසායනික - දුමායනය
14. ජෛවීය - මත්ස්‍ය විශේෂ

Guided sample answers (Drafted)